

7+2 Η ΑΛΛΗ ΟΨΗ

ΣΥΝΤΕΥΞΗ 26 «Μας κυβερνούν οι τράπεζες»

Ο Κώστας Γαβρός μιλάει για την Ελλάδα, την κρίση και τη νέα του ταινία

Γ. ΚΑΛΑΪΤΖΗΣ 28 «Υπάρχει ζωή μετά τα αφεντικά;»

Η πολιτική της τρόικας όταν ο απεργός είναι γελοιογράφος και εργασιομανής

ΕΚΘΕΣΗ 31 Ο καπιταλισμός στον τοίχο

Για πρώτη φορά οι τοιχογραφίες του Ντίεγκο Ρίβερρα στο Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης Νέας Υόρκης

Μονολογεί, καθώς περιπλανιέται, ολομόναχος αυτή τη φορά, στη λευκή σελίδα, σαν μεμπετικός ήρωας στο έρημο τοπίο του ελληνικού παραλόγου. Ο Διονύσης Σαββόπουλος, λίγο προτού φύγει για τη Ρώμη (και το Πανεπιστήμιο La Sapienza, το οποίο χθες διοργάνωσε συναυλία προς τιμήν του), μας άφησε να κρυφακούσουμε τις φρασεολογικές σκέψεις που του γεννούν τα προβλήματα της «Ελευθεροτυπίας»...

«Κρίμα, κρίμα. Οι πολιτιστικές της σελίδες ήταν, παρά τις γκρινιές ή κάποια μονωρώματα, ενίοτε, ανάμεσα σε κείνη και σε μένα, σημείο αναφοράς. Την έχω πάρει πάνω από δωδεκά χιλιάδες φορές. Την έπαιρνα και τη διάβαζα απ' το πρώτο φύλλο της κυκλοφορίας της, ανελλιπώς, καθημερινές, γιορτές και σκόλες...

Δεν λέω, οι καιροί είναι δύσκολοι για όλους και για όλα.

Είναι και η διεθνής συγκυρία, βλέπε.

Αλλά και χωρίς αυτά, μπάχαλο τα κάνουν οι δικοί μας. Τίποτα δεν θα μας έσωζε.

Κάποιοι, βέβαια, είχανε αφουγκραστεί «τον ήχο των πλησιάζοντων γεγονότων». Το '85 και το '86, η "Ελευθεροτυπία" δημοσίευε εκατοντάδες γράμματα που στέλνανε οι αναγνώστες της πάνω στην έγνοια τους για τη γλώσσα. Είχε προηγηθεί ημερίδα για το γλωσσικό πρόβλημα, στο γήπεδο του Μιλάνου, που την είχε οργανώσει το τότε ΚΚΕ εσωτερικού. Εκείνη η εκδήλωση είχε τεράστια απήχηση στους Έλληνες, εντός και εκτός Ελλάδος. Επί δύο χρόνια σχεδόν, δημοσίευε η "Ελευθεροτυπία" τις επιστολές τους. Ο Ράλλης και ο μακαρίτης ο Καραμανλής είχαν κάνει επίσημη γλώσσα τη δημοτική. Καταρχαιμένο το πολιτικό μας σύστημα έπευπε να συμφωνήσει. Ουσιαστικά απέβαλαν όλη τη λύγια παράδοσή μας.

Πολλοί δεν το καταλαβαίνουν, αλλά έτσι άρχισε η φτηνία. Εννοώ η φτηνία σε όλα...

Αλλάζουν όλα εδώ κάτω... Χτύπησε το τηλέφωνο.

«Είναι απ' τη Ρώμη. Μια κυρία, με καλά ελληνικά, με πληροφορεί

Ο Διονύσης Σαββόπουλος για την κρίση και την «Ε»

«Αγκαλιασμένοι θα περάσουμε τη δύσκολη ώρα»

ότι εδώ και δύο χρόνια είμαι μέρος της διδακτέας ύλης στο Πανεπιστήμιο της Ρώμης. Με προσκαλεί να δώσω συναυλία εκεί, για τα 44 χρόνια από "Το Περιβόλι του Τρέλλου", που το 'γραφα

στο Μιλάνο. Ζω επιστημονική φαντασία. Που το ξέρουν αυτοί το το καλοκαίρι του '68 έγραφα να τα τραγουδήσω στο Μιλάνο. Μετά σκέπτομαι ότι είναι φάρσα. Αλλά όχι, δεν είναι. Μου στέλνει

επίσημη πρόσκληση η έδρα της ελληνικής λογοτεχνίας του Πανεπιστημίου Sapienza της Ρώμης, με σφραγίδες κ.λπ., να δώσω συναυλία εκεί, για τις υποτροφίες των Ιταλών φοιτητών του τμήμα-

τος ελληνικών σπουδών. Έχουν μεταφράσει, λέει η καθηγήτρια της έδρας, κ. Paola Minucci, παλιά μαθήτριά του Mario Vitti, πάνω από δυο ντουζίνες τραγούδια μου. Πολλά απ' αυτά έμμετρα. Τα τραγουδά ιταλίστι η χορωδία τους. Δεν το συζητώ, θα πάω πετώντας.

Θυμάμαι που έφτασα στο Μιλάνο με οτοστόπ από το Παρίσι, όπου όλο το Μάη του '68 έβλεπα πώς στήνονταν τα οδοφράγματα. Φύγαμε με την Άσπα την ημέρα της αντιδιαδήλωσης του Ντε Γκολ. Η Γαλλία είχε παραλύνει, περάσαμε τα σύνορα με τα πόδια και φτάσαμε μετά από ταλαιπωρία στην αδερφή της, στο Μιλάνο. Εκείνο το καλοκαίρι έγραφα αυτά τα κομμάτια. Στο "Είδα την Άννα κάποτε" λέει... αλλάζουν όλα εδώ κάτω με ορμή / τι να καταλάβουμε οι φτωχοί.

Ζήσαμε κάποτε μια Αριστέρα του έργου, της θυσίας για τη δικαιοσύνη, της μεγάλης ηθικής αλλαγής. Καμία σχέση. Την Αριστέρα εδώ και χρόνια τη διαβρώνει σιγά σιγά η Μεγάλη Αρνηση. Ο κόσμος παίρνει ψυχοφάρμακα, είναι απελπισμένος, αγανακτισμένος. Εγώ δεν ξέρω κομπιούτερ, ούτε έχω κινητό.

Παρακολουθώ όμως με μεγάλη περιέργεια τον κόσμο που με τα sms και το Διαδίκτυο συγκεντρώνεται στις πλατείες. Εκεί όμως δεν λένε τίποτα, απλώς στέκονται σαν κολώνες. Νομίζω ξέρω γιατί. Δεν μπορείς να αρθρώσεις κάτι αν δεν προηγηθεί για αρκετό καιρό το πλυσίμαμα των σωμάτων.

Χρειάζομαστε το χόχστο του άλλου.

Αυτή εξακολουθεί να είναι, ευτυχώς, η ανθρωπινή συνθήκη. Σ' αυτήν θα αναγκαστούμε να ξαναγυρίσουμε και σε πολλά άλλα ανθρώπινα ακόμη. Τι να σου κάνω το Διαδίκτυο μόνο του; Το Διαδίκτυο είναι πένθος, είναι χωρισμός.

Δεν ακούω τίποτα ακόμη. Αγκαλιασμένοι θα περάσουμε τη δύσκολη ώρα. Μόνον αγκαλιασμένοι.

Αλλάς, ο Θεός να βάλει το χέρι του».

Διονύσης Σαββόπουλος